

237.

**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SKARBU W PO-
ROZUMIENIU Z MINISTRAMI OPIEKI SPOŁECZ-
NEJ, SPRAW WEWNĘTRZNYCH I SPRAWIE-
DLIWOŚCI**

z dnia 10 marca 1933 r.

**w sprawie zaopatrzenia byłych skazańców
politycznych.**

Na podstawie art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o zaopatrzeniu byłych skazańców politycznych (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 245), które z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z dnia 21 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 193) zostało ogłoszone w załączniku do rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia

31 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 406) zarządza się co następuje:

§ 1. Wskazane w niniejszym rozporządzeniu artykuły odnoszą się do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o zaopatrzeniu byłych skazańców politycznych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 47, poz. 406), paragrafy zaś — do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. (1) W imieniu osób, niezdolnych do działań prawnych, wszystkie podania i oświadczenia, przewidziane w rozporządzeniu, składają prawni zastępcy tych osób.

(2) Do podań i oświadczeń, składanych przez prawnych zastępców, oprócz innych wymaganych dowodów powinny być dołączone należycie uwierzytelnione odpisy dokumentów, stwierdzających ustanowienie zastępstwa, o ile nie wynika ono z samego prawa. W tym ostatnim przypadku istnienie prawnego zastępstwa powinno być stwierdzone świadectwami urodzenia, małżeństwa, czy też śmierci.

§ 3. Świadczenia, płynące z rozporządzenia wypłaca się osobie uprawnionej. Jeżeli osoba uprawniona jest niezdolna do otrzymania świadczenia, świadczenia te wypłaca się jej prawnemu zastępcy.

§ 4. (1) Jeżeli uprawniony do otrzymywania zaopatrzenia jest umyślowo chory, lecz nieubezwłasnowolniony, Minister Skarbu może zarządzić uskuteczanie wypłaty zaopatrzenia do czasu ubezwłasnowolnienia uprawnionego, co najwyżej jednak w ciągu 6 miesięcy, do rąk osoby, która nad uprawnionym sprawuje faktyczną opiekę.

(2) W przypadku, przewidzianym w poprzednim ustępie, jako dowód choroby umysłowej uprawnionego do zaopatrzenia stanowi orzeczenie lekarza urzędowego, faktyczną zaś opiekę nad umyślowo chorym, uprawnionym do otrzymywania zaopatrzenia, stwierdza właściwa według miejsca zamieszkania uprawnionego powiatowa władza administracji ogólnej.

(3) Zarządzenie, przewidziane w ust. 1, może być przez Ministra Skarbu każdej chwili cofnięte bez podania powodów.

§ 5. Prawo do świadczeń, płynących z rozporządzenia, nie jest uzależnione od przynależności państwowej.

§ 6. Do orzeczeń władzy, wydawanych na zasadzie rozporządzenia, mają odpowiednie zastosowanie ogólne zasady, obowiązujące w postępowaniu administracyjnym, o ile rozporządzenie lub inne przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

§ 7. (1) Były skazaniec polityczny, ubiegający się o przyznanie zaopatrzenia, winien wnieść podanie do Ministerstwa Skarbu i dołączyć dowody, stwierdzające nabycie prawa do zaopatrzenia.

(2) Dowodem działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego lub zjed-

noczenia ziem polskich, wchodzących w skład Państwa Polskiego oraz skazanie za tę działalność na karę (art. 1 ust. 1 lit. a) jest przedewszystkiem oryginał lub należyście uwierzytelniony odpis wyroku sądowego, dowodem zaś osadzenia w tymczasowym areszcie oraz zesłania w administracyjnym trybie (art. 1 ust. 1 lit. b i c) — oryginał lub należyście uwierzytelniony odpis sądowego lub administracyjnego postanowienia.

(3) Dowód istnienia okoliczności, wymienionych w ust. 2, w braku wyroku lub postanowienia stanowią również zaświadczenia państwowych archiwów.

§ 8. (1) Jeżeli były skazaniec polityczny, ubiegający się o zaopatrzenie, nie ma możliwości dostarczenia dowodów, wymienionych w § 7, winien o tem zaznaczyć w podaniu i wskazać powód niemożności dostarczenia tych dowodów. W takim przypadku mogą być dopuszczone i inne dowody, przewidziane w postępowaniu administracyjnym, w szczególności dowód ze świadków. Świadkowie ci winni dokładnie oznaczyć, skąd są im znane poświadczane okoliczności.

(2) Przepisy poprzedniego ustępu mają analogiczne zastosowanie do przypadków, w których interesowana osoba nie ma możliwości dostarczenia świadectwa urodzenia, małżeństwa lub śmierci.

§ 9. Oprócz dowodów, wymienionych w §§ 7 i 8, były skazaniec polityczny winien dołączyć do podania:

- 1) świadectwo urodzenia,
- 2) zaświadczenie właściwego według miejsca zamieszkania byłego skazańca urzędu skarbowego o wysokości dochodu, uzyskanego w ostatnim roku podatkowym ze wskazaniem źródeł tego dochodu,
- 3) oświadczenie byłego skazańca o wysokości ostatnio otrzymywanego dochodu z dokładnym oznaczeniem jego źródeł,
- 4) oświadczenie byłego skazańca, iż nie otrzymuje żadnego zaopatrzenia ze Skarbu Państwa, a jeżeli takie zaopatrzenie otrzymuje, że wybiera zaopatrzenie dla byłego skazańca politycznego.

§ 10. (1) Były skazaniec polityczny, ubiegający się o przyznanie zaopatrzenia, który nie przekroczył 55 roku życia, winien w podaniu powołać się na utratę zdolności do pracy zarobkowej.

(2) W tym przypadku były skazaniec polityczny celem stwierdzenia utraty co najmniej 50% zdolności do pracy zarobkowej zostaje poddany badaniu przez lekarza urzędowego. Badanie to zarządza powiatowa władza administracji ogólnej, właściwa według miejsca zamieszkania skazańca.

(3) Orzeczenie lekarza urzędowego jest ostateczne. Ponowne badanie lekarskie może nastąpić na wniosek byłego skazańca politycznego najwcześniej po upływie roku od daty poprzedniego badania. W wyjątkowych przypadkach Minister Skarbu może zezwolić na zbadanie byłego skazańca politycznego przed upływem tego okresu.

§ 11. W razie rozłączenia od stołu i łoża (separacji), rozwodu lub unieważnienia małżeństwa,

o ile małżeństwo zostało zawarte przed przyznaniem byłemu skazańcowi politycznemu zaopatrzenia, zaopatrzenie to zostaje przyznane w wymiarze dla żonatyh tylko w przypadku, gdy były skazaniec polityczny złoży dowód, iż sądownie jest obowiązany do płacenia żonie alimentów.

§ 12. Były skazaniec polityczny, ubiegający się o przyznanie zaopatrzenia w wymiarze dla żonatyh, oprócz dowodów, wymienionych w §§ 7 — 9, winien dołączyć do podania:

- 1) świadectwo zawarcia małżeństwa,
- 2) oświadczenie, iż małżeństwo to nie zostało sądownie rozłączone, rozwiedzione ani unieważnione, a w razie rozłączenia, rozwodu lub unieważnienia małżeństwa z obowiązkiem alimentowania żony (§ 11) — uwierzytelniony odpis wyroku sądowego, którym został stwierdzony obowiązek alimentacyjny.

§ 13. (1) Podanie w sprawie leczenia i protezowania na koszt Skarbu Państwa (art. 2 ust. 2) były skazaniec polityczny winien wnosić do właściwej według miejsca jego zamieszkania powiatowej władzy administracji ogólnej, dołączając odpis dekretu, którym zostało mu przyznane zaopatrzenie.

(2) Były skazaniec polityczny winien udowodnić istnienie związku przyczynowego choroby lub kalectwa z działalnością, zmierzającą do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego lub zjednoczenia ziem polskich, wchodzących w skład Państwa Polskiego. W razie wątpliwości na wniosek byłego skazańca politycznego lub z urzędu władza zarządzi badanie lekarskie z zachowaniem postępowania, przewidzianego w § 10.

(3) Orzeczenie w sprawie leczenia i protezowania byłych skazańców politycznych wydaje w pierwszej instancji właściwa według miejsca zamieszkania byłego skazańca politycznego powiatowa władza administracji ogólnej. Odwołania od powyższych orzeczeń rozstrzyga ostatecznie w administracyjnym toku instancyj właściwa wojewódzka władza administracji ogólnej.

(4) Leczenie i protezowanie byłych skazańców politycznych odbywa się na podstawie instrukcji Ministra Opieki Społecznej, który wyznaczy zakłady lecznicze, komisje protezowe i wytwórnie protez.

§ 14. (1) Podania w sprawie przyjęcia na koszt Skarbu Państwa do zakładu opiekuńczego (domu dla inwalidów, domu dla weteranów) lub zakładu dla umysłowo chorych (art. 2 ust. 3) były skazaniec polityczny, a w razie jego ubezwłasnowolnienia — opiekun, winien wnosić do powiatowej władzy administracji ogólnej, właściwej według miejsca zamieszkania byłego skazańca politycznego. Do podania należy dołączyć odpis dekretu, którym zostało przyznane zaopatrzenie.

(2) Przy stwierdzaniu niedołęstwa lub ułomności, nieodzownej potrzeby stałej opieki oraz choroby umysłowej byłego skazańca politycznego, o ile ta choroba nie została stwierdzona wyrokiem sądowym, ma analogiczne zastosowanie § 10.

(3) Zarząd domu opiekuńczego czy też zakładu dla umysłowo-chorych, do którego przyjęto byłego skazańca politycznego, winien natychmiast zawiadomić izbę skarbową, wypłacającą zaopatrzenie, o dniu rzeczywistego przybycia do zakładu byłego skazańca politycznego oraz o dniu opuszczenia przez niego tego zakładu.

(4) Do orzeczeń w sprawach przyjmowania na koszt Skarbu Państwa do zakładów opiekuńczych lub zakładów dla umysłowo chorych ma odpowiednie zastosowanie § 13 ust. 3.

§ 15. (1) Do zaopatrzenia wdowiego mają prawo jedynie żony zmarłych skazańców politycznych, których małżeństwo nie zostało ani rozwiedzione ani unieważnione. Natomiast rozłączenie małżonków od stołu i łoża (separacja) nie stanowi przeszkody do przyznania zaopatrzenia wdowiego, o ile zmarły mąż był sądownie obowiązany do utrzymywania żony (art. 4).

(2) Wdowiec po kobiecie — skazańcu politycznym nie korzysta z prawa do zaopatrzenia.

(3) Do zaopatrzenia sierocego mają prawo dzieci prawe, choćby zrodzone z małżeństwa unieważnionego, dzieci uprawnione oraz dzieci nieślubne po matce, a po ojcu, jeżeli zostały uznane w akcie urzędowym. Dzieci przysposobione (adoptowane) oraz dzieci uznane korzystają z prawa do zaopatrzenia sierocego tylko, o ile przysposobienie lub uznanie nastąpiło przed zgłoszeniem przez przysposabiającego lub uznającego praw do zaopatrzenia.

(4) Jeżeli zaopatrzenie wdowy łącznie z sierocem lub zaopatrzenie sierot, przekraczałoby zaopatrzenie zmarłego skazańca politycznego w wymiarze dla samotnego (art. 3 ust. 2), zaopatrzenia sierot powinny być odpowiednio zmniejszone.

(5) Rodzice zmarłego skazańca politycznego korzystają z prawa do zaopatrzenia niezależnie od tego, czy po zmarłych dzieciach tego skazańca pozostali inni potomkowie.

(6) Ojciec zmarłego skazańca politycznego może otrzymywać zaopatrzenie tylko w przypadku, gdy zmarły był jego dzieckiem prawem lub uprawnionem, matka zaś również po dziecku nieślubnym. Po dzieciach przysposobionych (adoptowanych) przysposabiający może otrzymywać zaopatrzenie, o ile przysposobienie nastąpiło przed zgłoszeniem przez przysposobionego praw do zaopatrzenia.

(7) Rodzice zmarłego skazańca politycznego korzystają z prawa do zaopatrzenia, o ile pozostałe po tym skazańcu wdowa lub sieroty nie mogą nabyć prawa do zaopatrzenia lub je utraciły raz na zawsze.

§ 16. (1) O ile byłemu skazańcowi politycznemu za życia nie przyznano zaopatrzenia, wdowa i sieroty po nim, czy też jego rodzice celem otrzymania zaopatrzenia winni wnosić podania do Ministerstwa Skarbu. Do podania należy dołączyć:

1) dowody działalności zmarłego skazańca politycznego (§§ 7 i 8),

2) świadectwo jego śmierci,

3) świadectwa urodzenia osób, które ubiegają się o zaopatrzenie,

4) zaświadczenie właściwego według miejsca zamieszkania danej osoby urzędu skarbowego o wysokości dochodu, uzyskanego w ostatnim roku podatkowym, ze wskazaniem źródeł tego dochodu,

5) oświadczenie danej osoby, że nie otrzymuje żadnego zaopatrzenia ze Skarbu Państwa (a jeżeli chodzi o rodziców — również z funduszy publicznych) lub że wybiera zaopatrzenie na zasadzie rozporządzenia (art. 5),

6) oświadczenie danej osoby o wysokości ostatnio otrzymywanego dochodu z dokładnym oznaczeniem jego źródeł.

(2) Wdowy i sieroty po byłych skazańcach politycznych dołączają świadectwo małżeństwa byłego skazańca politycznego, wdowy zaś nadto oświadczenie, że małżeństwo ze zmarłym skazańcem politycznym nie zostało sądownie rozwiedzione ani unieważnione (§ 15 ust. 1), w przypadku zaś rozłączenia od stołu i łoża — należyście uwierzytelniony odpis wyroku, orzekającego rozłączenie od stołu i łoża z obowiązkiem alimentowania żony (art. 4).

(3) Jeżeli wdowa ubiega się również o zaopatrzenie sieroce dla swych dzieci, winna dołączyć do podania oświadczenie, że dzieci te z samego prawa pozostają pod jej opieką i że opieka ta nie została wdowie odjęta.

(4) Rodzice zmarłego skazańca politycznego winni dołączyć oświadczenie, że zmarły nie zawierał związku małżeńskiego lub też złożyć świadectwo śmierci współmałżonka zmarłego i dzieci, zrodzonych z tego małżeństwa, z oświadczeniem, że innych dzieci z tego małżeństwa nie było.

(5) O ile zmarłemu skazańcowi politycznemu zostało za życia przyznane zaopatrzenie, pozostałe po tym skazańcu osoby nie mają obowiązku dołączania dowodów, wymienionych w ust. 1 p. 1 oraz innych dowodów, znajdujących się w aktach administracyjnych.

§ 17. (1) Prawo do otrzymywania zaopatrzenia w przypadku utraty przez byłego skazańca politycznego co najmniej 50% zdolności do zarobkowania przed przekroczeniem 55 roku życia rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po złożeniu podania o to zaopatrzenie z dołączeniem wszystkich wymaganych dowodów, niezależnie od terminu badania lekarskiego, o ile tylko orzeczenie lekarskie stwierdziło tę utratę zdolności do pracy zarobkowej.

(2) Prawo do otrzymywania zaopatrzenia wdowy lub sieroty po byłym skazańcu politycznym, któremu za życia zostało przyznane zaopatrzenie, rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu śmierci byłego skazańca politycznego, o ile roszczenie zostało zgłoszone w ciągu roku od tej daty, w przeciwnym razie od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zgłoszeniu i udowodnieniu prawa do tego zaopatrzenia.

(3) Prawo do otrzymywania zaopatrzenia rodziców byłego skazańca politycznego, któremu za życia zostało przyznane zaopatrzenie, rozpoczyna się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu śmierci ostatniej z osób, których uprawnienia wyłączały rodziców od prawa do zaopatrzenia, o ile roszczenie zostało zgłoszone w ciągu roku od tej daty, w przeciwnym razie od pierwszego dnia miesiąca, następującego po zgłoszeniu i udowodnieniu prawa do tego zaopatrzenia.

§ 18. (1) Zaopatrzenie dla byłych skazańców politycznych oraz ich rodziców, wdów i sierot wypłaca się miesięcznie zgóry.

(2) W razie zawieszenia lub wygaśnięcia prawa do zaopatrzenia wypłatę zaopatrzenia wstrzymuje się począwszy od pierwszego dnia miesiąca, następującego po powstaniu okoliczności, które stanowią podstawę zawieszenia lub wygaśnięcia prawa do zaopatrzenia.

(3) Wypłatę zawieszono zaopatrzenia wznowia się pierwszego dnia miesiąca, następującego po ustaniu okoliczności, które stanowiły podstawę zawieszenia wypłaty zaopatrzenia.

(4) Przepisy ust. 2 i 3 mają analogiczne zastosowanie do zmniejszania zaopatrzenia w przypadkach umieszczenia samotnego byłego skazańca politycznego w zakładzie opiekuńczym lub zakładzie dla umysłowo chorych (art. 2 ust. 3).

§ 19. (1) Były skazaniec polityczny, któremu zostało przyznane zaopatrzenie, otrzymuje dekret ze wskazaniem izby skarbowej, która będzie zarządzać wypłatę tego zaopatrzenia. Podobny dekret otrzymują również: wdowa, sieroty i rodzice po zmarłym skazańcu politycznym, którym przyznano zaopatrzenie.

(2) Wypłatę zaopatrzenia zarządza właściwa izba skarbowa po otrzymaniu z Ministerstwa Skarbu odpisu dekretu, wysłanego do byłego skazańca politycznego.

§ 20. W razie wygaśnięcia prawa do zaopatrzenia z powodu zawarcia przez wdowę lub sierotę po zmarłym skazańcu politycznym związku małżeńskiego (art. 8 ust. 1 lit. a), rozwiązanie tego małżeństwa przez śmierć współmałżonka lub rozwód nie pociąga za sobą odzyskania prawa do zaopatrzenia.

§ 21. (1) O wszelkich zmianach, mających wpływ na prawo do otrzymywania zaopatrzenia lub jego wysokość (uzyskanie dochodu, przekraczającego minimum, wolne od płacenia podatku dochodowego, otrzymanie innego zaopatrzenia ze Skarbu Państwa, rozłączenie, rozwiązanie lub unieważnienie małżeństwa, śmierć żony, lub sierot, zawarcie przez wdowę lub sierotę, otrzymującą zaopatrzenie, związku małżeńskiego, ustanie opieki i t. d.) osoby, otrzymujące zaopatrzenie oraz ich prawni zastępcy są obowiązani niezwłocznie zawiadomić izbę skarbową, która zarządza wypłatę zaopatrzenia, dołączając odpowiednie dokumenty (wyrok sądowy, świadectwo śmierci i t. d.).

(2) Władze sądowe i administracyjne, wydając orzeczenia lub zarządzenia, mające wpływ na prawo do otrzymywania zaopatrzenia lub jego wysokość, winny niezwłocznie zawiadomić o tem właściwą izbę skarbową.

§ 22. (1) Przedstawiciele stowarzyszeń i związków byłych skazańców politycznych są powoływani do komisji kwalifikacyjnej do spraw zaopatrzeń byłych skazańców politycznych na okres trzyletni z zastrzeżeniem Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej prawa wcześniejszego odwołania.

(2) Nominacje tych przedstawicieli, będących członkami komisji kwalifikacyjnej w momencie wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wygasają po upływie trzech lat od tej daty, o ile nie nastąpi wcześniejsze ich odwołanie.

(3) Stowarzyszenia oraz związki byłych skazańców politycznych, których statuty zostały zatwierdzone przez władze naczelne, obowiązane są na każde żądanie przedstawić Ministrowi Skarbu w ciągu 30 dni nową listę kandydatów na członków komisji kwalifikacyjnej do spraw zaopatrzeń byłych skazańców politycznych w celu powołania z pośród tych kandydatów członków rzeczowej komisji i ich zastępców na miejsca, wakujące z powodu śmierci poprzednich członków lub ich zastępców, ustąpienia tych osób lub ich odwołania.

§ 23. (1) Komisja kwalifikacyjna obraduje według wewnętrznego regulaminu, uchwalonego przez komisję a zatwierdzonego przez Ministra Skarbu.

(2) Zamiejscowi członkowie komisji kwalifikacyjnej, wezwani przez przewodniczącego na posiedzenie, otrzymują zwrot kosztów przejazdu II klasą w obie strony, tudzież przez cały czas trwania obrad komisji diety funkcjonariuszów państwowych VIII grupy uposażenia.

§ 24. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w dniu ogłoszenia.

(2) Jednocześnie tracą obowiązującą moc rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej, Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości z dnia 17 września 1928 r. w sprawie zaopatrzenia byłych skazańców politycznych (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 767) oraz z dnia 16 sierpnia 1930 r. w przedmiocie częściowej zmiany rozporządzenia z dnia 17 września 1928 r. w sprawie zaopatrzenia byłych skazańców politycznych (Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 480).

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Minister Opieki Społecznej: *Hubicki*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Załączniki do rozp. Min. Sk.
z dn. 10 marca 1933 r. (poz. 237).

Wzór Nr. 1.

MINISTERSTWO SKARBU

Nr.

D E K R E T.

Do

Pan.....

w.....

Na podstawie art. 9 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 47, poz. 406) przyznaję Pan..... począwszy od..... 19..... r. jako byłemu skazańcowi politycznemu zaopatrzenie w wymiarze dla samotnych—żonaty, jako pozostającemu w związku małżeńskim z p..... w wysokości..... (słownie.....) zł miesięcznie.

Wypłatę powyższego zaopatrzenia zarządza równocześnie Izba Skarbowa w.....

Minister Skarbu

P. 1.

(na odpisie dekretu)

Izbie Skarbowej

w.....

do wykonania.

Wzór Nr. 2.

MINISTERSTWO SKARBU]

Nr.

D E K R E T.

Do

Pan.....

osobiście i jako opiekun..... nieletnich.....

w.....

Na podstawie art. 9 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 47, poz. 406) przyznaję począwszy od..... 19..... r. zaopatrzenie:

1) Pan..... jako wdowie—matce—ojcu po zmarłym skazańcu politycznym..... w wysokości..... (słownie.....) zł miesięcznie,

2) Sierotom po zmarłym skazańcu politycznym.....

..... ur. do

..... ur. do

..... ur. do

..... ur. do

..... ur. do

w wysokości $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ zaopatrzenia wdowy, t. j. po.....

(słownie.....) zł łącznie kwotę.....

(słownie.....) zł miesięcznie.

Wypłatę powyższego zaopatrzenia zarządza równocześnie Izba Skarbowa w.....

Minister Skarbu

P. 1.

(na odpisie dekretu)

Izbie Skarbowej

w.....

do wykonania.